

EESTI KÕRG- JA KUTSEHARIDUSE KVALITEEDIAGENTUUR

Kutseõppe kvaliteedi hindamine
Valgamaa Kutseõppekeskuse
mootorliikurite, laevandus- ja
lennundustehnika
õppekavarühma
hindamisaruanne

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

„Kutsehariduse kvaliteedi hindamine ja kindlustamine“

2021

Sisukord

1. Sissejuhatus.....	3
2. Üldosa	4
3. Mootorliikurite, laevandus- ja lennundustehnika õppekavarühma analüüs hindamisvaldkondade lõikes	6
3.1 Õppekavad ja õppekavaarendus	6
3.2 Õppimine ja õpetamine.....	8
3.3 Õpetajad.....	12
4. Hindamiskomisjoni peamised järeldused mootorliikurite, laevandus- ja lennundustehnika õppekavarühma osas	14

1. Sissejuhatus

Kutseõppe kvaliteedi hindamise eesmärk on toetada õppimiskeskse koolikultuuri arengut ning suurendada kutsehariduse usaldusväärsust.

Kutseõppe kvaliteedi hindamine võimaldab

- koolil saada tagasisidet õppeprotsessi kvaliteedi kohta ja soovitusi selle arendamiseks ning kasutada sõltumatu välishindamise tulemusi kooli strateegilises juhtimises;
- informeerida huvigruppe (õppijad, töömaailm, riik, ühiskond laiemalt) kutseõppe vastavusest siseriiklike nõuete, arengukavalist eesmärkide, töömaailma vajaduste ja õppijate ootustega.

Hindamiskomisjoni eesmärk on analüüsida õppe kvaliteeti õppekavarühmas ning anda analüüsi põhjal soovitusel õppe kvaliteedi parendamiseks. Hindamiskomisjoni analüüsi aluseks on õppekavarühma eneseanalüüs, õppe tulemuslikkuse näitajad õppekavarühma õppekavadel ning hindamiskülastusel kogutud andmed. Õppe kvaliteeti analüüsitakse hindamisvaldkondade kriteeriumide lõikes.

Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuur (EKKA) moodustas hindamiskomisjoni, kuhu kuuluvad õppekavarühmale vastava valdkonna tööandjate esindajad ning kutseõppe eksperdid. EKKA kooskõlastas hindamiskomisjoni koosseisu kooliga. EKKA juhataja korraldusega kinnitati hindamiskomisjoni koosseis:

Arno Sillat	tööandjate esindaja, Autode Müügi- ja Teenindustevõtete Liidu (AMTEL) tegevjuht; MOMU Mootorisporti muuseumi kuraator, komisjoni esimees
Eduard Brindfeldt	kutseõppe ekspert, Tallinna Tööstushariduskeskuse mehaanika-, elektroonika ja IT valdkondade juhataja; EKKA kutseõppe kvaliteedi hindamise arendustöörühma liige, komisjoni sekretär
Külli Marrandi	kutseõppe ekspert, Järvamaa Kutsehariduskeskuse õppe- ja arendustöö üksuse juhataja
Joosep Lind	tööandjate esindaja, Hiteh autoteeninduse keretööde osakonna juhataja, kuni 2014 ABCautoteeninduse teeninduse meister; Autokutseõppe liidus kutseksamite hindamiskomisjoni liige

Hindamisprotsessi ja külastuse kirjeldus

Hindamiskomisjoni liikmed läbisid EKKA korraldatud kutseõppe kvaliteedi hindamise koolituse. Komisjoni liikmed töötasid läbi kooli eneseanalüüsi aruande. Hindamiskülastust ettevalmistava koosoleku käigus koostas komisjon esialgse külastuskava, mis kooskõlastati kooli ja EKKAg. Komisjoni liikmed leppisid kooli eneseanalüüsi aruande põhjal kokku täpsustamist vajavad teemad ning sellekohased küsimused iga vestluse jaoks. Komisjonis lepiti kokku tööjaotus ja ülesanded hindamiskülastuse ajaks.

Hindamiskülastus toimus virtuaalselt 08., 11. ja 15. märtsil 2021. Komisjon viis läbi kõik ajakavas kokku lepitud vestlused ja tutvus kooli esitatud dokumentidega. Komisjon tutvus kooli õppekavarühma õpikeskkonnaga, sh õppetöös kasutatavate seadmete ja vahenditega virtuaaltuuri kaudu.

Komisjon vestles 08.03.2021 virtuaalselt õppekavarühma praktikaettevõtte Salome AS esindajaga ja 11.03.2021 Welg Varuosad OÜ esindajaga ning 15.03.2021 ettevõtte A. Karuse AS juhatuse liikmega.

Vestlused kulgesid ladusalt, sest oli kooli ja ettevõtete poolt hästi ette valmistatud, vestlustel osalejad tundsid oma vastutusvaldkonda ja olid kohtumiseks ette valmistunud. Probleme ei esinenud.

Komisjoni koosolekul lepiti kokku ülesanded aruande struktuuri osas ja komisjoni arvamuste põhjal koostati aruande esmane variant. Komisjon arutas liikmete seisukohti ja jõudis koostöös ühiste järeldustele, mis väljenduvad aruandes.

EKKA esitas esmase aruande koolile 22.04.2021. Kool esitas hindamisaruande kohta kommentaarid ja täpsustused. Aruande lõplikul vormistamisel võttis komisjon kooli kommentaare osaliselt arvesse. Komisjon esitas lõpparuande EKKAle 14.05.2021.

2. Üldosa

Kooli lühitutvustus

koolijuhi nimi: Margus Ojaots

kooli aadress: Loode 3, Valga

telefon: +372 766 8575

e-post: info@vkok.ee

koduleht: www.vkok.ee

hindamise korralduse kontaktisik koolis: Hiie Taniloo, arendusjuht, 53487072, hiie.taniloo@vkok.ee

Kooli missioon: Parendada inimeste sotsiaalset positsiooni ühiskonnas.

Kooli visioon: Tehnoloogiliste oskuste ja teadmiste arendamine ning personaalne lähenemine tagavad inimeste heaolu, ühiskonna sidususe, looduskeskkonna säilimise ja kultuuriruumi kestvuse.

Kooli arengukava 2016-2020 peamised eesmärgid:

1. Kaasaegsed õppekavad ja õppevormid tagavad ühiskonna liikmete osalemise õppeprotsessis.
2. Ettevõtlikus võimaldab koolil muutuda huvigruppidele koostööpartneriks.
3. Koolis kasutatavad õppemeetodid ja õppevahendid vastavad ühiskonna ootustele.
4. Individuaalne lähenemine õppurile/õpilasele võimaldab leida talle sobiva arengutee.
5. Kooli usaldusväärsus tagab koolile hea maine.

Valgamaa Kutseõppekeskus loodi 1. septembril 1999 Helme ja Valga kutsekoolide liitmisel üheks Haridus- ja Teadusministeeriumi haldusalas olevaks riigi õppeasutuseks. Aastatel 2009-2011 valmis Valga linnas uus Valgamaa Kutseõppekeskuse hoonete kompleks, mis avati pidulikult 1. septembril 2011. Nägus koolihoone ja õpilaskodu Valga linnas Viljandi ja Loode tänavate nurgal moodustavad kaasaegse õppelinnaku, kampuse.

Tabel 1. Ülevaade mootorliikurite, laevandus- ja lennundustehnika õppekavarühma õppekavadest (andmed: õppekavarühma eneseanalüüs).

Nimetus	Kvalifikatsiooni oonitase esmaõpe/jätkuõpe	Kood EHS-es	Maht EKAP	Raken-dumise aasta	Õppevormid	Link õppekavale
Sõidukite pindade hooldaja ja rehvitsehnik	3	134784	60	2021	Statsionaarne, koolipõhine, töökohapõhine	https://tahvel.edu.ee/#/curriculum/967
Mootorsõidukite kliimaseadmete käitleja	4	201283	15	2018-2019	Statsionaarne, koolipõhine	-
Sõiduautotsehnik	4 Kutsekeskharidusõpe	131737	180	2015-2020	Statsionaarne, koolipõhine	https://vkok.ee/sites/vkok.ee
Mootorsõidukitehnik	4 Kutsekeskharidusõpe	200497	180	2018-	Statsionaarne, koolipõhine	https://tahvel.edu.ee/#/curriculum/851
Autoplekkseppkomplekteerija	4	181178	90	Pole rakendatud	Statsionaarne	https://vkok.ee/sites/vkok.ee/
Automaaler	4	151819	90	Pole rakendatud	Statsionaarne	-
Mootorsõidukitehnik	4	185717	120	Pole rakendatud	Statsionaarne	https://tahvel.edu.ee/#/curriculum/607
Autokeretsehnik	4	131718	120	Pole rakendatud	Statsionaarne	-
Mootorsõidukite diagnostik	5 jätkuõpe	181257	60	Pole rakendatud	Statsionaarne ja mitte statsionaarne	https://tahvel.edu.ee/#/curriculum/604

Tabel 2. Ülevaade õppekavadel õppijate arvudest (andmed: õppekavarühma eneseanalüüs)

Õppekava nimetus	Alustamine aasta	Alustas (in)	Lõpetas (in)	Lõpetamise %
Sõidukite pindade hooldaja ja rehvitsehnik	2016	20	6	30%
Mootorsõidukite kliimaseadmete käitleja	2018	10	5	50%
Sõiduautotsehnik	2015	37	7	19%
Sõiduautotsehnik	2016	32	10	31%
Sõiduautotsehnik	2017	28	7	25%
Mootorsõidukitehnik	2018	27	Õpe käib	

3. Mootorliikurite, laevandus- ja lennundustehnika õppekavarühma analüüs hindamisvaldkondade lõikes

Hindamisvaldkonnad on:

- õppekavad ja õppekavaarendus,
- õppimine ja õpetamine,
- õpetajad.

3.1 Õppekavad ja õppekavaarendus

Hindamiskriteeriumid

1. õppekavaarendus on eesmärgistatud, süsteemne ja juhitud; õppekavasid koostatakse ja arendatakse arvestades õppijate ja tööturu koolitusvajadust;
2. õppekavade moodulite rakenduskavades on õpe kavandatud arvestades õppijate eripäraga, õppesisu ja -meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid toetavad õppijat õpiväljundite saavutamisel ja võtmepädevuste arendamisel.

Analüüs

Aruandeperioodil hõlmab mootorliikurite, laevandus- ja lennundustehnika õppekavarühm (edaspidi ÕKR) üheksat õppekava, millest 15.10.2020 seisuga on õppijaid ühel õppekaval: mootorsõidukitehnik, tase 4.

Õppekavade arendamisel lähtutakse seadusandlusest, OSKA raportitest, tööandjate vajadustest, kooli Nõunike kogu soovitudest ja otsustest. Õppekavade arendamisel arvestatakse tööturu ja õppijate vajadustega rakenduskavade tasemel. Ettepanekud esitatakse igakuiselt toimuvatel rakenduskavade arenduskoosolekutele eriala õpetajate poolt.

Hinnataval perioodil on ÕKR-s loodud mootorsõidukitehniku, tase 4, sõiduki pindade hooldaja ja rehvidehniku, tase 3 õppekavad ning uuendatud automaali, tase 4; autoplekksepp-komplekteerija, tase 4 ja Mootorsõiduki-diagnostik, tase 5 õppekavasid.

Kõik ÕKR õppekavad koos rakenduskavadega on leitavad kooli kodulehel. Nende sisu vastab kutsestandarditele rakenduskavad on korrektsed. Vestlustest selgus, et ÕKR õpetajad mõistavad uute õppekavade ja õppevormide väljatöötamise vajadust ning on valmis rohkem sellesse panustama.

Rakenduskavade uuenduse protsessi on kaastatud kõik õpetajad. Vestlustest selgus, et õpetajad annavad oma sisendi rakenduskavade muutmiseks/parandamiseks, ettepanekud arutatakse läbi igakuistel töökoosolekutel ning rakendatakse järgneval õppeaastal (näiteks: muudeti 2020. aasta detsembris mootorsõidukitehniku, tase 4, rakenduskavas auto elektrisüsteemide ja mugavussüsteemide mooduleid). Rakenduskavadesse viiakse muudatusi sisse praktikate tagasiside kaudu.

Aruandes kajastub, et välja on töötatud mitmed õppekavad, mis ei rakendu. Vestlustel selgus, et kool on kutseõppekavasid täiskasvanud õppijatele küll proovinud rakendada, kuid see ei õnnestunud õppetöö halva planeeringu tõttu. Täiskasvanud õppija ei saa koolis käia päevasel ajal, tunnid peaksid toimuma õhtuti või muul moel. Kool soovib alustada paindlike õppimisvõimaluste pakkumist

täiskasvanud õppijatele (nt õpe sessioonidena või õhtust õpet), luues erinevaid kutseõppe õppekavasid. Valdkonna juhi sõnul soovitakse 2021. aastal avada uus sõiduautotehnika õppekava. Komisjon soovib täiskasvanutele mõeldud õppe puhul kasutada erinevaid õppevõimalusi, näiteks töökohapõhine õpe ning jätku- ja ümberõpe.

Aastatel 2017-2020 on toimunud ainult keevitusosalased täienduskoolitused, muid valdkonnapõhiseid täienduskoolitusi ei ole korraldatud. Komisjon soovib ÖKR täienduskoolituste korraldamist kasutades RKT tasuta kursusi ja Eesti Töötukassa tellimusi. Vestluste käigus selgus, et koolis arendatakse välja nn õpiamspu süsteemi, kus huviline väljastpoolt kooli saab liituda tasemeõppe teatud mooduli tundidesse. Komisjon toetab sellist ideed kasutades tasemeõppe teemasid täienduskoolituste läbiviimiseks.

Tööandjad kinnitasid tööjõuvajadust piirkonnas, ometi on õppijate arv vaatamata kooli pingutustele vähenenud. Teistpidi, väike õppijate arv on andnud koolile võimaluse olemasolevatesse õppijatesse suhtuda individuaalselt ning sellega tõsta õppetöö kvaliteeti. Vaadeldaval perioodil toimus üleminek väljundipõhisetele õppe- ja rakenduskavadele. Seda muutust ning õppijate eripära arvestades suurendati praktilise õppe osakaalu ning hindamisülesannetes integreeriti samaaegne teoreetiliste ja praktiliste oskuste kontroll. Väiksemate õppegruppidega tegelemisest saadud kogemusi saab kasutada ja laiendada ka õpilaste arvu suurenemisel.

Kool on arvestanud ka kohalike ettevõtjate soovidega, näiteks 2018. aastal töötati välja kohalike tööandjate soovil mootorsõidukite kliimaseadmete käitleja, tase 4 (15 EKAP) osakutse õppekava, kuid alates 2020. aasta kevadest ei tohi kutseõppes õppekava maht olla väiksem kui 30 EKAP. Komisjon toetab kooli plaani vastavat osakutse õpet pakkuda tasemeõppe asemel täienduskoolitusena.

Vestlustest tööandjatega selgus, et viimastel aastatel neid õppekavaarendusse kaasatud ei ole, põhjuseks toodi üks toimiv õppekava ja COVID 19 viirus. Komisjoni soovitusena võib nimetada ettevõtete ja erialaliitude pidevat kaasamist õppekavaarendusse, et fookus oleks alati erialastel oskustel ja teadmistel muutuv valdkonnas. Lisaks sellele tuleb arendada koostööd piirkonna ettevõtetega.

Õppekavade rakenduskavadesse lisati aktiivõppe meetodeid, õppekäike ning e-õpet. Oluliselt muudeti valikainetega seotut. Aruandes kajastus, et õpilastel on võimalus valikaineid valida teistest kooli õppekavadest, kuid vestluste käigus selgus, et see võimalus on küll olemas, kuid õppijad neid realselt valida ei saa, sest valikmoodulid määratakse kooli valdkonna juhtõpetaja ja kutseõpetajate poolt. Vestlusest kooli töötajatega selgus, et plaanis on tulevikus välja töötada ülekoolliline valikmoodul muukeelsetele õpilastele eesti keele õppimiseks ja luua inglise keele klubi.

Järeldused

Tugevused

- Rakendatavate õppekavade arendusse on kaasatud kõik sellega seotud ÖKR kutseõpetajad.
- Mootorsõidukite kliimaseadmete käitleja õppekava koostamisel ja arendamisel arvestati valdkonnas toimuvate arengutega.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitused

- Õppekavarühmas on loodud palju õppekavasid aga rakendust leiab ainult üks, mootorsõidukitehnik, tase 4 (kutsekeskharidusõpe). Komisjon soovib kõigi välja töötatud õppekavade rakendamist täiskasvanud õppijale.
- Õppekavade arendusse ei ole kaasatud piisavalt tööandjaid. Komisjon soovib kontaktide tihendamist tööandjate ja erialaliitudega, eriti kohalike ettevõtetega.

- Õppekavarühma põhised täienduskoolitused puuduvad. Komisjon soovib õppekavarühmas korraldada täienduskoolitusi, kasutades RKT tasuta kursusi ja Eesti Töötukassa tellimusi.
- Õppijatel ei ole võimalik valida valikaineid. Komisjon soovib, et õpilastel oleks reaalne võimalus valikaineid valida.

Arenguvõimalus

- Õppekavarühma õpetajad teadvustavad õppijate arvu vähenemisega seotut. Vestlustest jäi kõlama nende soov selle küsimusega rohkem tegeleda, näiteks külastada põhikoole ja gümnaasiume. Komisjon soovib koolil kaaluda õpetajate suuremat kaasamist uute õppekavade ja -vormide loomisesse ning kooli reklaamimisse.

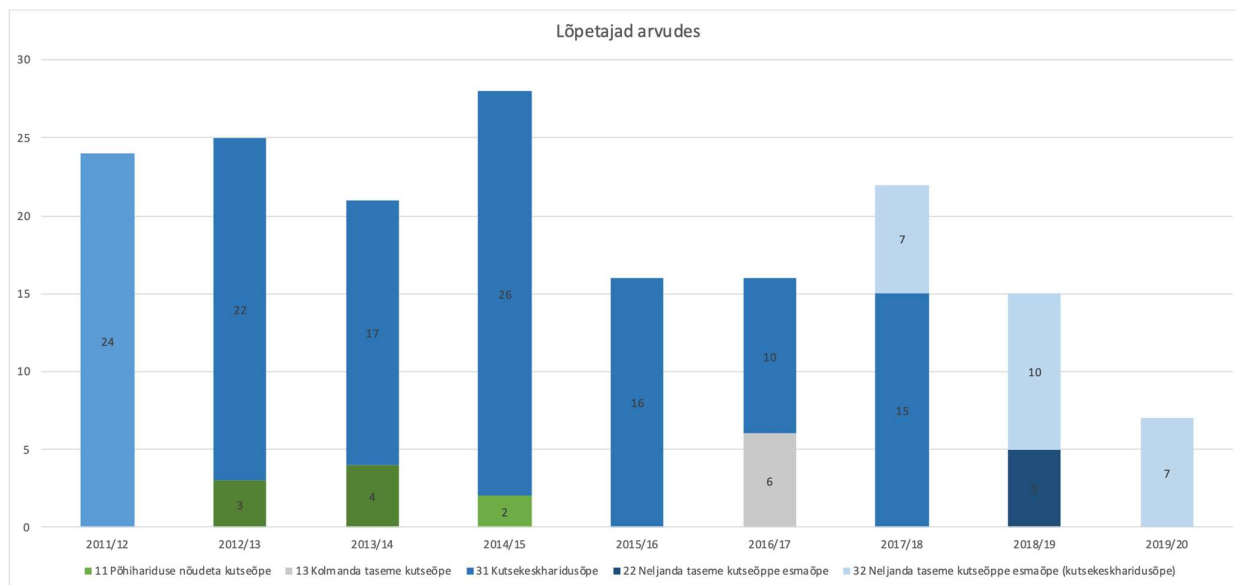
3.2 Õppimine ja õpetamine

Hindamiskriteeriumid

1. Õppijate erialavalik on toetatud;
2. Õpikeskkond, sh materjalid, vahendid ja tehnika toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;
3. Õppekorraldus, sh praktilise töö ja praktikakorraldus lähtub õppijate ja õppevormide eripärast ja toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;
4. Õppesisu, -metoodika ja hindamine, sh praktilisel töö ja praktilal lähtub õpiväljunditest;
5. Õppijate toetamiseks on loodud tugiteenused ja need on õppijale kättesaadavad.

Analüüs

Joonis 1. Ülevaade ÕKR lõpetajatest kutseõppe tasemete järgi (andmed: <https://www.haridussilm.ee>)

Õppijakeskne lähenemine on kooli prioriteet. Erialade reklaamimist korraldatakse eri sihtrühmadele (täiskasvanud, üldhariduskoolide õpilased) erinevalt ning kasutades erinevaid kanaleid (messid, karjäärpäevad ümberkaudsetes koolides, reklaam kaubanduskeskustes). Kool osaleb aktiivselt messidel, Valgamaa ja üleriigilistel üritustel (näiteks „Valga Romuring“) ning eriala kutsevõistlustel, et teenida rohkem meediakajastust. Sotsiaalmeedias reklaamitakse kooli koostöös õpilasomavalitsusega.

Kooli vastuvõtuprotsess on õpilast toetav, individuaalne ja paindlik. Esmane sisseastujate nõustamine toimub juba dokumentide esitamisel. Lisaks kooli vastuvõtukomisjonile on vastuvõtupäeval moodustatud ÕKR õpetajatest koosnevad komisjonid, kelle peamiseks ülesandeks on õpilaskandidaatidega vestluste läbiviimine. Vastuvõtuprotsessi on kaasatud ka kooli psühholoog ja sotsiaalpedagoog. Vestlusel selgitatakse välja õpilasekandidaadi valiku alus, võimekus valitud eriala õppida ja eeldused selleks. Vestlusel soovitatakse õpilaskandidaadile teist eriala, kui selgub, et see eriala osutub talle kas raskeks või mittesobivaks. Erialavaliku toetamise eesmärk on valitud erialal õpingute katkestamise vähendamine.

ÕKR-s toimuvad koostöös Valga valla põhikoolide ja Valga Gümnaasiumiga ka eelkutseõppe päevad, kus kõik huvilised saavad kätt proovida lihtsamate ülesannetega. Korraldatakse lahtiste uste päevi, kus mootorsõidukitehnika eriala on üks atraktiivsemaid. Komisjon soovib, et ühe eelkutseõppe aina põhikoolides ja gümnaasiumis võiks pakkuda sissejuhatust autoerialadesse.

ÕKR-s on õpet alustanud ja lõpetanud õppijate arvud õppekavade ja aastate lõikes välja toodud tabelis 2. Kõige sagedasem põhjus õpingute katkestamiseks on omal soovil lahkumine. Omal soovil katkestanutest 83% olid esmakursuslased, 9% teise kursuse õppijad ja üks õpilane katkestas õpingud vahetult enne kooli lõpetamist (andmed: ÕKR eneseanalüüs). Kahjuks sügavamalt analüüsi kool ei ole teinud. Regulaarselt viivad kursusejuhatajad läbi arenguvestlusi õppijatega, kus aidatakse neil leida sisemisi motivaatoreid õppe edukaks jätkamiseks. Vestlustest üldõpingute moodulite õpetajatega selgus, et õpilased langevad välja pigem erialaainete tõttu ning erialaõpetajad väitsid, et väljalangevuse põhjuseks on pigem üldõpingud. Komisjon on seisukohal, et eriala- ja üldõpingute õpetajad võiksid süsteemselt vahetada informatsiooni õpilaste õppeedukusest tervikuna, mille tulemusena oleks võimalik õppijate vastastikune toetamine.

Õppijate eripäradega arvestamine lähtub eelkõige keelelistest erinevustest, venekeelsetest koolidest tulnud õpilastele pakutakse täiendavat eesti keele õpet. Komisjon toetab kooli plaani sisse viia kutsevaliku aasta koos eesti keele õppega neile õpilaskandidaatidele, kes ei oska kohe peale põhikooli eriala valida ja kellel on emakeeleks teine keel. Lisaks soovitame kaaluda võimalust, et õpilasel, kellel on raskusi üldharidusainetega, oleks võimalus kool lõpetada ilma kutsekeskhariduseta.

Õppetöö planeeritakse õppetöö graafikuga, mille järgi koostatakse tunniplaan. Kõik muudatused on nähtavad reaajas ja täpsustatud tunniplaan on nähtav kuu aega ette. Õppetöö läbiviimisel lõimitakse teoreetilisi ja praktilisi ülesandeid, kasutuses on Moodle'i e-keskkond, kuhu lisavad infot nii õpetajad kui õpilased. Materjalidega tutvumisel selgus e-õppe materjalide ajakohastamise ja väljundipõhise õppe põhimõtetele vastavusse viimise vajadus. Moodle'it kasutatavad enam üldõpingute õpetajad, erialamoodulite õpetajad ei kasuta e-õppe materjale süsteemselt. Kool on mõistnud Moodle'i keskkonna kasutamise vajalikkust õpiväljundite omandamisel ning nutiseadmete sihipärasemat kasutamist õppetöös soovitakse õppekavarühmas veelgi kasvatada. Mootorliikurite, laevandus- ja lennundustehnika ÕKR kasutatav Prodiags on väga hea e-õppe keskkond, kuid sellest on vähe ja komisjon soovib õpetajatel aktiivselt osaleda uute virtuaalsete e-õppe materjalide loomisel Moodle keskkonnas kasutades kõiki tänapäevaseid virtuaalseid võimalusi (näiteks Thinglink keskkonda).

ÕKR õppekeskkond toetab tulemuslikku õppimist ja tööturu vajadustele vastavust. Hangitud on uued õppesandid, mis järgivad tänapäevaseid trende autoduses (elektriautod, kliimaseadmed), võimaldavad läbi viia nii põhiõppe tunde kui ka tulevikus erinevaid täiendusõppe kursuseid. Momendil neid õppesandide veel kasutada ei saa, kuna stendide esmakoolitus õpetajatele on läbi viimata. Komisjoni hinnangul saab koolituse ära jäämist seoses COVID-19 viirusega e-vahendeid kasutades vältida.

Komisjon on seisukohal, et teiseks probleemiks on kasutamata kere- ja värvitöökoda, kus hetkel õppetööd ei toimu. Kuna maakonnas automaalri ja keretööde spetsialistide vajadus puudub, soovime koolil kaaluda võimalust leida õppijaid üle vabariigi nii tasemeõppe kui ka täienduskoolituse tarbeks.

Vestlustest kutse- ja üldõpingute õpetajatega selgus, et ÕKR-s on head löimingud eriala- ja üldmoodulite vahel keeleõppes (eesti ja inglise) ning matemaatikas. Näiteks keeleõppes õpitakse autoalast terminoloogiat ning see võimaldab õpilastel töötada koolis kasutusel oleva inglisekeelse autode tehnilise andmebaasiga Autodata. Lisaks aitab terminoloogia tundmine õpilastel paremini kohaneda praktika ettevõtetes, eriti väljaspool Eestit.

Praktikakohtade arv Valgas näitab langustrendi. Põhjuseks ühelt poolt tööandjate probleemid praktikantide vastuvõtmisel, teiselt poolt praktikantide soov minna kodust kaugemale. Praktikandid leiavad praktikakohad ise, kooli abi selles osas praktiliselt vaja ei ole olnud. Tunnustatud praktikakohtade nimekirja ei ole, õpilaste poolt leitud ettevõtted hinnatakse kooli poolt, mittesobivuse korral soovitatakse leida uus praktikaettevõtte.

Praktikakohtade külastus on õppekavarühmas prioriteet. Valdkonna juhiga vestluselt selgus, et tal on eesmärk külastada igal praktikaperioodil kõiki praktikakohti, kus õpilased on praktilal. Vestlusest praktikaettevõtete ja õpilastega selgus, et päris kõikidesse kohtadesse ei jõuta. Praktika perioodil on õpilastele suur tugi koolipoolsest praktikajuhendajast (valdkonna juht) kes suhtleb õpilastega ja toetab neid. Praktikapäevikut täidetakse õppeinfosüsteemis TAHVEL ja koolipoolne praktikajuhendaja vaatab dokumentatsiooni täitmist jooksvalt ja kui näeb parenduse kohta, annab õpilasele selle kohta kohe tagasisidet.

Praktikakohtadelt ning potentsiaalsetelt tööandjalt saadud info kohaselt hoiab kool nendega kontakti ja kogub infot eelkõige isiklike kontaktide alusel, põhiliselt telefoni teel. Vestlustest tööandjatega selgus, et kohalikes väikeettevõtetes puuduvad eraldi inimesed, kes saaksid täita praktikajuhendaja ülesandeid. Ettevõtete juhtivtöötajatel puudub ajaressurss osaleda kooli poolt korraldatud ümarlaudadel, praktika juhendajate koolitustel jms. Suured tervet riiki katvad ettevõtted on kontakti ja kaastöö osas paremate võimalustega. Komisjon toetab kooli plaani 2021.a. sügisel läbi viia ettevõtjate ümarlaud, et tihendada kontakte teiste piirkondade ettevõtetega.

Peale praktikat toimub kogu õppegrupiga arutelu – mida saadi teada, mida võiks parendada, mida muuta. Saadud tagasiside jõuab eriala õpetajate kaudu õppekava rakenduskavadesse (näiteks on lisatud õppekavade valikmoodulitesse järgmised teemad: elektri- ja hübriidautod, erialane võõrkeel jne.)

Kool ei kogu vilistlastelt tagasisidet. Hindamiskomisjon toetab kooli soovi korraldada iga-aastaseid vilistlaste tagasiside küsitlusi ja nende kaudu saada informatsiooni kooli ning õppekavade arendamise osas – mida muuta ja mida täiendada.

Õppijatele on loodud võimalus rahvusvaheliseks koostööks, et anda õpilastele teistsuguseid kogemusi Leedu Vabariigi sõpruskooli VILNIAUS AUTOMECHANIKOS IR VERSLO MOKYKLA õppetöökodades. Kokku on sellisel kujul Leedu Vabariigi sõpruskooli õppetöökogas nädalasel praktilisel õppel viibinud tänaseks kaks õpperühma. Õpilastel on võimalik osaleda Erasmus+ toel ka õpirändes, sooritades ettevõttepraktikast mingi osa välisriigis. See on ühtlasi väga hea võimalus oma oskuseid ja teadmisi rahvusvahelisel tööturul testida ja saada kogemusi teistsuguses töökultuuris. Vahemikul 2014/2015-2020/2021 on õppekavarühma 23 õpilast viibinud välispraktilal erinevates riikides: Itaalia, Türgi, Hispaania, Malta, Saksamaa, Rootsi. (Allikas: kooli praktikaaruanded).

Kutseksamite sooritamine oli aruandeperioodil langenud väga madalale, eksamit ei sooritanud aastal 2019 ükski õpilane ja 2020. õppeaastal sooritas vaid üks õpilane. Eneseanalüüsi aruandest selgub, et

2019/2020. aastal hakati töötama valdkonnas selle nimel, et õpilased saaksid eksami positiivse tulemusega sooritatud. Kool määras mentorõpetaja, kes tegeles õppijatega, toetades neid kutseeksami alastes küsimustes. Tulemuseks tõusis proovieksamite punktisumma 46,5 punkti pealt 55,3 punktini (lävend 60), minimaalne punktiskoor tõusis 30-lt punktilt 46-le. Komisjon leiab, et kutseeksamitele peaks keskenduma kogu õppe vältel ja kõik erialaõpetajad peavad võtma enda südameasjaks õpilaste kutseeksamitele viimise. Kindlasti on vaja enne kutseeksameid veel eksami põhiteemad üle korrata.

Õppekorralduse tavapärase osa on VÕTA rakendamine, ÕKR-s aruandeperioodil VÕTA-t rakendatud ei ole.

Koolis on tööl õppija toetamiseks vajalik personal, lisaks suurendatakse HEV õppijatega toimetuleku oskusi kogu õpetajaskonna hulgas.

Vestluses tugisüsteemi töötajatega (õppegruppide juhatajad, sotsiaalpedagoog ja õppenõustaja) selgus, et eelkõige on tugiteenused suunatud kutseõppe esmaõppe kuni 20-aastastele õpilastele statsionaarses õppevormis. Selline lähenemine on igati põhjendatud, sest õppekavarühma õppijad on vastavast sihtrühmast. Eneseanalüüsi aruandest ega vestlustest ei selgunud HEV-õppijate arv ÕKR-s. Koolis on suundumus lähtuda õppijast ning tema eripärast, mitte tuvastada õppija hariduslikku erivajadust või hankida infot varasemas õppeasutuses rakendatud tugimeetmetest.

ÕKR õppijat toetavad õpiväljundite saavutamisel eelkõige õpetajad. Toimub koostöö valdkonna juhtõpetaja ja õppegrupi juhatajaga. Vajadusel saavad õpilased psühholoogilist nõustamist, õpinõustamist, vajadusel suunatakse õpilane (alaealine koostöös lapsevanemaga) nõustamisele kooliväliste spetsialistide juurde. Osapoolte head koostööd ja vastastikust tuge märkisid vestlustes õpilased, õpetajad, valdkonna juht, tugisüsteemi töötajad. Süsteemi toimimist kinnitasid motiveeritud ja positiivsed õpilased.

Koolis tegutseb tehnikaring, kus toimub kooli autode taastamine. Selles osalevad põhiliselt ühiselamut kasutavad õpilased. Huviringi vastu on huvi õpilastel varieeruv aastate ja gruppide kaupa.

Kutsemeistrivõistlustel on ÕKR õppijad olnud vabariigis keskmisel tasemel, 2018. aastal saavutas kolmanda kursuse õpilane kutsevõistlustel kolmanda koha. Komisjon toetab ÕKR ideed kooli siseste kutsevõistluste korraldamist mootorsõidukitehnikutele.

Järeldused

Tugevus

- Vähene õppijate arv on võimaldanud õppekavaarenduse ja rakendamisega seotud muudatusi käsitleda õppijate jaoks individuaalselt.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitus

- Kutseeksamite sooritamine on aruandeperioodil langenud väga madalale. Komisjon leiab, et kutseeksamitele peaks keskenduma kogu õppe vältel ja kõik erialaõpetajad peavad võtma enda südameasjaks õpilaste kutseeksamitele viimise.
- E-õppe materjalid on vananenud ja kutseõpetajad ei kasuta neid süsteemselt. Komisjoni hinnangul peaks toimuma valdkonnas uute e-õppe materjalide loomine ning olemasolevate ajakohastamine.
- Uue autolabori stendid ei ole kasutuses. Komisjon on seisukohal, et uue autolabori kasutuselevõtuks saab õpetajatele koolituse läbi viia e-vahendeid (ZOOM, Microsoft Teams, jne.) kasutades.

- Automaalri ja autoplekksepa erialadel õppetööd ei toimu, kuigi materiaaltehniline baas kere- ja värvitöökoja näol on olemas. Kuna maakonnas nende spetsialistide vajadus puudub, soovitame koolil kaaluda õppijate leidmist üle vabariigi nii tasemeõppe kui ka täienduskoolituse tarbeks. Lisaks soovitame täiskasvanutele mõeldud õppe puhul kasutada erinevaid õppevorme, näiteks töökohapõhine õpe ning jätku- ja ümberõpet.

Arenguvõimalused

- Komisjon toetab kooli plaani sisse viia kutsevaliku aasta koos eesti keele õppega neile õpilaskandidaatidele, kes ei oska kohe peale põhikooli eriala valida ja kellel on emakeeleks teine keel.
- Komisjon on seisukohal, et eriala- ja üldõpingute õpetajad võiksid süsteemselt vahetada informatsiooni õpilaste õppeedukusest tervikuna, mille tulemusena oleks võimalik õppijate vastastikune toetamine.
- Õpilaste arv on langustrendis, olukorda võiks leevendada hea koostöö maakonna põhikoolide ja Valga Gümnaasiumiga, kus pakutakse valikainete nädala raames erinevaid kutsekooli valikaineid. Ühe valikainena võiks pakkuda sissejuhatust autoerialadesse.
- Komisjon soovib kaaluda võimalust, et õpilasel kellel on raskusi üldharidusainetega, saaksid kooli lõpetada kutsekeskhariduse õppekava asemel kutseõppe õppekaval.

Ettepanek Haridus- ja Teadusministeeriumile

- ÕKR-s puudub terviklik ülevaade tööle rakendumise ja edasi õppimise kohta. Kool ei kogu tervikuna informatsiooni õpilaste tööturul rakendumise ja edasiõppimise kohta, sest küsitlused ei anna täielikku informatsiooni – on õppijaid, kes ei anna tagasisidet, lahkuvad tööle välismaale vms. Ettepanek Haridus- ja Teadusministeeriumile teha nimetatud andmed kättesaadavaks riiklikest registritest: Maksu- ja Tolliametist, EHIS-st.

3.3 Õpetajad¹

Hindamiskriteeriumid

1. õppekavadel on vajaliku kvalifikatsiooniga õpetajad, sh praktikud ja pädevad praktikajuhendajad; õpetajatöö maht ja ametikohad on planeeritud;
2. õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng lähtub õppekavadest, õppijate vajadustest ja osapoolte tagasisidest ning eneseanalüüsist.

Analüüs

ÕKR õpetajate arv vastab vajadusele ning kvalifikatsioonile. Enamus õpetajatel on rahvusvaheliste projektide kogemus. Koolis on toimiv töötajate mentorluse süsteem, mis aitab uutel õpetajatel meeskonda sulanduda. Uutele õpetajatele määratakse pooleks aastaks mentor, kes toetab tehnilistes küsimustes (päeviku täitmine, e-õpe jne) ja aitab kollektiivi sulanduda. Vestluste käigus selgus, et kaks kutseõpetajat tegutseb samal ajal ka tegevettevõtluses. Õpetajad nimetasid, et neid motiveerib õpetama soov teadmisi jagada, võimalus näha noore inimese arengut ning võimalus ennast pidevalt arendada.

¹ Õpetajad on antud dokumendi kontekstis kõik õppekasvatusala töötajad (sh praktilise töö juhendajad, praktikajuhendajad koolis jt)

ÕKR õpetajate keskmine vanus on 37,5 aastat ning õpetajaskonna hulka kuulub nii noorema kui ka vanema põlvkonna esindajaid. Selline seis on eelduseks ÕKR jätkusuutlikkusele.

Vaadeldavate ÕKR tööd koordineerib valdkonna juhtõpetaja, mis on komisjoni seisukohalt optimaalne ning aitab tagada õppetöö kvaliteedi.

Komisjoniga vestelnud õpilased tunnustasid õpetajaid ja tugitöötajaid heade erialaste teadmiste ning rahuliku ja sihikindla õpetamise eest. Õpetajad on õpilastele autoriteetid.

Kooli eneseanalüüsi aruandes on kooli parendusvaldkonnana välja toonud õpetajate pedagoogiliste oskuste parendamine. Komisjon soovib püstitada konkreetne eesmärk, et õpetajad taotleksid erialalist ja pedagoogilist kutset, millega kaasneb kutseksamite sooritamine.

Kool soovib õpetajate osalemist koolitustel ning pidevat enesearendamist. Erialase arengu toetamiseks on kirjutatud projekt „Praktikasüsteemi arendamine Valgamaa Kutseõppekeskuses“, mille eesmärk on toetada õpetajate stažeerimist ettevõtetes. Projekt algas aastal 2017 ja lõppeb 2021. Seisuga 12.01.2021 on kaks õppekavarühma õpetajat käinud stažeerimas ettevõttes Reval Auto Esindused OÜ ja FIE Margus Põld juures.

Kool peab õpetajaskonna arengus oluliseks ka kooli enda õppekavarühmade õpetajate vahelist koostööd. Osakonna õpetajad leiavad rakendust erinevate õppekavarühmade/osakondade vahel (näiteks: matemaatika õpetamisel pööratakse erilist tähelepanu autonduses kasutatavatele matemaatika ülesannetele). Vestluses komisjoniga selgus, et eri õppekavarühmade õpetajate töökoosolekutel vahetatakse infot eri õpetamisvõtete ning õppijatega suhtlemise kogemuste kohta.

Koolis viiakse õpetajate rahuloluküsitlust läbi igal sügisel, kuna rahuloluküsitlus on anonüümne, ei ole võimalik eristada ÕKR õpetajate arvamust. Küsimustikus vastas väitele „Meie koolis töötamine võimaldab mul kasutada oma teadmisi, oskusi ja võimeid“ 29% vastanutest, jaatavalt, aastatel 2015 ja 2016 andis jaatava vastuse samale küsimusele juba 45% vastanud töötajatest. Sellest järeldub, et töötajad on rahul läbi eneseteostuse ja soovitsid ka teistel siia tööle asuda. (andmed: ÕKR eneseanalüüs). Komisjon leiab, et ühe küsimuse põhjal sellele järeldusele jõudmine ei pruugi anda adekvaatset tulemust, kuigi ÕKR personal kinnitas eneseanalüüsis öeldut.

Vestlusest õpetajatega selgus, et nad on valmis tegelema süsteemselt õpilastega ka väljaspool õppetööd huvitegevuse korras. Soovi olemasolu kinnitasid oma vestluses ka õpilased. Komisjoni hinnangul oleks selline tegevus õpetaja arengut toetav ja aitaks õpilastel praktiseerida õpitud teadmisi.

Kooliväliselt on ÕKR juhtõpetaja ja õpetajad kaasatud Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt korraldatavate erialavõrgustike töösse. Nende kaudu saadakse eelkõige uut infot kutsestandardite ja õppekavade kohta.

Õpetajate digitehnoloogilise ja pedagoogilise toetamise eesmärgil on ÕKR õpetajad osalevad erinevates projektides („STEM in education“, „CLIL in education“).

Kokkuvõttes saab väita, et ÕKR vajadused on kaetud. Õpetajate ja tugipersonali hulk ja kvalifikatsioon võimaldab kvaliteetset õppijate toetamist. Personali hetkeseis võib osutada ebapiisavaks juhul, kui peaks suurenema õppe maht kas siis täienduskoolituse käivitumisel või töökohapõhise õppe arvelt.

Kokkuvõtlikult võib öelda, et hinnatavate ÕKR õpetajaskond moodustab tugeva ja hästtoimiva meeskonna, kes töötavad ühise eesmärgi nimel. Seda kinnitasid vestlused kooli tugistruktuuri töötajate, üldmoodulite õpetajate ning kutseõpetajatega.

Järeldused

Tugevused

- Hinnatava õppekavarühma õpetajate keskmine vanus on 37,5 aastat. Selline seis loob head eeldused õppekavarühma jätkusuutlikkusele.
- Hinnatava õppekavarühma õpetajad on motiveeritud ja hindavad Valgamaa Kutseõppekeskust hea koolina ning soovivad seal edaspidi töötada.
- Kooli tugipersonal on pühendunud ning koostöös õpetajatega on saavutatud ÖKR õppijate eesmärgipärane toetamine.

Ettepanek kooli juhtkonnale

- Vesteldes õpetajatega jäi mulje, et nende tunnustamise ja motiveerimise süsteemi materiaalne komponent on nihkunud tahaplaanile. Tõenäoliselt on seda tunnet süvendanud töökoormuse märkimisväärne tõus seoses üleminekuga distantsõppele. Komisjon soovib luua õpetajate erialaseks ja tööalaseks toetamiseks läbipaistev motivatsioonisüsteem.

4. Hindamiskomisjoni peamised järeldused mootorliikurite, laevandus- ja lennundustehnika õppekavarühma osas

Peamised järeldused

Tugevused

- Mootorsõidukite kliimaseadmete käitleja õppekava koostamisel ja arendamisel arvestati valdkonnas toimuvate arengutega.
- Hinnatavate õppekavarühma õpetajad keskmine vanus on 37,5 aastat. Selline seis loob head eeldused õppekavarühma jätkusuutlikkusele.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- Õppekavade arendusse ei ole kaasatud piisavalt tööandjaid. Komisjon soovib kontaktide tihendamist tööandjate ja erialaliitudega, eriti kohalike ettevõtetega.
- Õppekavarühma põhised täienduskoolitused puuduvad. Komisjon soovib õppekavarühma täienduskoolituste korraldamist, kasutades RKT tasuta kursusi ja Eesti Töötukassa tellimusi.
- Kutseksamite sooritamine on aruandeperioodil langenud väga madalale. Komisjon leiab, et kutseksamitele peaks keskenduma kogu õppe vältel ja kõik eriala õpetajad peavad võtma enda südameasjaks õpilaste kutseksamitele viimise.
- Automaalri ja autoplekksepa erialadel õppetööd ei toimu, kuigi materiaaltehniline baas on olemas. Komisjon on seisukohal, et probleemiks on kasutamata kere- ja värvitöökoda, kus hetkel õppetööd ei toimu. Kuna maakonnas nende spetsialistide vajadus puudub, soovime koolil kaaluda õppijate leidmist üle vabariigi nii tasemeõppe kui ka

täienduskoolituse tarbeks. Lisaks soovitame täiskasvanutele mõeldud õppe puhul kasutada erinevaid õppevorme, näiteks töökohapõhine õpe ning jätku- ja ümberõpe.

Arenguvõimalused

- Õppekavarühma õpetajad teadvustavad õppijate arvu vähenemisega seotut. Vestlustest jäi kõlama nende soov tegeleda rohkem selle küsimusega, näiteks külastada põhikooli ja gümnaasiume. Komisjon soovib koolil kaaluda õpetajate suuremat kaasamist uute õppekavade ja -vormide loomisse ning kooli reklaamimisse.
- Komisjon toetab kooli plaani sisse viia kutsevaliku aasta koos eesti keele õppega neile õpilaskandidaatidele, kes ei oska kohe peale põhikooli eriala valida ja kellel on emakeeleks teine keel.

Ettepanek kooli juhtkonnale

- Vesteldes õpetajatega jäi mulje, et nende tunnustamise ja motiveerimise süsteemi materiaalne komponent on nihkunud tahaplaanile. Tõenäoliselt on seda tunnet süvendanud töökoormuse märkimisväärne tõus seoses üleminekuga distantsõppele. Komisjon soovib luua õpetajate erialaseks ja tööalaseks toetamiseks läbipaistev motivatsioonisüsteem.

Ettepanek Haridus- ja Teadusministeeriumile

- Õppekavarühmas puudub terviklik ülevaade tööle rakendumise ja edasi õppimise kohta. Kool ei kogu tervikuna informatsiooni õpilaste tööturul rakendumise ja edasiõppimise kohta, sest küsitlused ei anna täielikku informatsiooni – on õppijaid, kes ei anna tagasisidet, lahkuvad tööle välismaale vms. Ettepanek Haridus- ja Teadusministeeriumile, teha nimetatud andmed kättesaadavaks riiklikest registritest: Maksu- ja Tolliametist, EHIS-st.